

ע"פ 205/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 205/21

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטת בית משפט השלום בתל אביב-יפו
מיום 6.1.2021 בת"פ 3173-09-20 אשר ניתנה על-
ידי השופט ש' בקר;
תגובת המשיבה מיום 7.2.2021

בשם המערער: עו"ד לירז מאיר
בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

פסק-דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום בתל-אביב (השופט ש' בקר) מיום 6.1.2021 שלא לפסול את עצמו
מלדון בת"פ 3173-09-20.

1. נגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בשל תקיפה
לכאורה של רעייתו וכן עבירת כניסה לישראל שלא כחוק. ביום 12.10.2020 התקיים דיון מקדמי בתיק בפני השופט י'
גתונעשה ניסיון לגשר בין הצדדים. המערער דחה את הצעת בית המשפט והתיק נקבע לשמיעה בפני השופט ש' בקר.
ביום 1.11.2020 התקיים דיון הקראה בו כפר המערער וכך מתועדים הדברים בפרוטוקול הדיון:

ב"כ המאשימה: לשאלת בית המשפט אף אחד מהקטנים הוא לא עד תביעה, חרף האמור בכתב האישום.

ב"כ הנאשם: מרשי שמע את בית המשפט שהסביר לו, באופן כללי ומבלי לנקוט עמדה ביחס לתיק זה, על ההבדל בין ענישה בתחילת הליך לבין ענישה במידה והמתלוננת באלימות במשפחה עולה להעיד. מבלי לפגוע כהוא זה בטענת החפות שלו הוא שוחח עמי וביקש להרהר בדבר. אבקש תזכורת.

בסיום הדיון נתן בית המשפט את ההחלטה הבאה:

לאחר שמיעת הכפירה, ומבלי חלילה לקבוע מסמרות, או לרמוז ביחס לבאות, ביקשה ההגנה כאמור לעיל, לאפשר לנאשם להרהר בדברי בית המשפט, מבלי שהדבר גורע כהוא זה בטענת החפות שלו.

שמעתי גם את ההגנה מלינה על כך כי הפער בענישה שהוצעה לה לבין מה שנראה ריאלי בעיניה הוא גדול מאוד, ובנסיבות אלה הצעתי לצדדים לשקול גם עניין של תיקון כתב אישום וכל צד יטען פתוח. בינתיים, התביעה גם תחליף מילה עם המתלוננת, אשר אמורה להעיד בתיק.

2. בדיון שהתקיים ביום 19.11.2020 הודיע המערער כי הוא שב וכופר באישומים נגדו וההליך נקבע לשמיעת עדות המתלוננת ביום 6.1.2021. בדיון ההוכחות קיבל בית המשפט את בקשת המשיבה להכריז על המתלוננת כעדה עוינת, והיא נחקרה על ידי המשיבה בחקירה נגדית. עם סיום חקירת המתלוננת נכתבו בפרוטוקול הדיון הדברים הבאים:

בית המשפט משקף לנאשם את מצבו המשפטי, בשים לב לכך שעוד טרם נשמעה עדותו, ובזהירות הראויה.

לאחר הפסקה בדיון, הודיע המערער כי הוא מבקש לפסול את בית המשפט מכיוון שהצהיר ואמר במפורש שהוא לא מאמין לעדותה של המתלוננת ומכיוון שלא מדובר בפעם הראשונה שבה הוא פונה למערער ומביע דעתו על התיק, מבלי שהדברים משתקפים בפרוטוקול. עוד נטען כי "ההרגשה הייתה שבית המשפט כבר הביע דעתו על התיק".

3. בית המשפט דחה את בקשת הפסלות על אתר והסביר כי במסגרת העדות הראשית של המתלוננת, שלאחר מכן הוכרזה לבקשת המשיבה כעדה עוינת, הוצגה תמונה של פניה החבולות וכן תמלילי עדויות שלה במשטרה. כמו כן, הוצג סרטון ממצלמת גוף של שוטר, שבו אומרת המתלוננת שבעלה הרביץ לה. בסרטון אחר, כך צוין, נשאלה המתלוננת מה עשה בעלה והיא מראה בו במפורש תנועה של אגרוף לכיוון פניה. עוד צוין בית המשפט כי הוצגה למתלוננת הקלטה של שיחה שלה למוקד המשטרה שבה היא נשמעת אומרת שהיא נמצאת בשירותים לאחר שבעלה הרביץ לה. בית המשפט ציין כי ביקש להוציא את המתלוננת מהאולם, ולאחר מכן פנה אל המערער ושיקף לו את התרשמותו מן המתלוננת תוך שהסביר לו שטרם נשמעה עדותו שלו וטרם נערכה למתלוננת חקירה נגדית. עם זאת, כך צוין בהחלטה, בית המשפט הסביר למערער כי נראה שאין מדובר במתלוננת שבאה להשחיר את פניו או להפלילו, ובית המשפט שיקף למערער "כי על פני הדברים נראה שמצבו המשפטי הוא בכי רע". בית המשפט הפנה להערה שנרשמה בהקשר זה בפרוטוקול ולדגש שניתן בה לכך שהשיקוף האמור נעשה "בשים לב לכך שעוד טרם נשמעה עדותו [של המערער], ובזהירות הראויה".

בית המשפט ציין כי אכן פנה אל המערער גם בדיון ההקראה מיום 1.11.2020, אולם בדיון זה הסביר רק באופן כללי - ומבלי שנחשף לשמץ של ראיה - כי בדרך כלל יש שוני בין עונשו של נאשם המודה טרם שמיעת עדותה של המתלוננת ובין עונשו של מי שמורשע בסופו של יום לאחר שהמתלוננת עברה הליך של עדות, שלעיתים אינו קל לה. דברים אלו, כך צוין, נאמרו באופן כללי ואינפורמטיבי מבלי שההגנה הביעה הסתייגות מהם. ואולם, כך נקבע, שונים הם פני הדברים לאחר שבית המשפט נחשף למעשה לכל הראיות המהותיות בתיק, ובמצב זה לא רק שבית המשפט לא גילה משוא פנים אלא "שלשיתתי כמעט מחובתו של בית המשפט לשקף לנאשם את מצבו המשפטי, ובכך למעשה לתת לו אפשרות ואולי גם 'מוצא' ממצב משפטי שרק עלול להחמיר עמו, מבחינה עונשית, בהמשך". בית המשפט הוסיף וציין כי שיקוף מצב משפטי, כפי שביצע בהליך דין, אינו דבר נדיר. צוין כי במקרים מסוג זה חלק מהנאשמים מבקשים להודות ולסיים את ההליך ואילו אחרים מבקשים להמשיך בשמיעת הראיות, ובית המשפט "ללא הנד עפעף" מכבד את זכותם וממשיך במשפט, כאילו לא היו דברים מעולם. לסיום ציין בית המשפט כי הוא מופתע ותמה על בקשת הפסילה, אשר הוגשה ביחס לעניין שהוא כמעט שגרתי בבתי המשפט, וכי הוא חש "באמונה שלמה ממש" שאין כל חשש למשוא פנים או לפגיעה בזכויותיו של המערער בהליך שבפניו.

4. לטענת המערער שגה בית המשפט בכך שלא פסל את עצמו, שכן הוא הביע את דעתו באופן ברור וקיים חשש ממשי למשוא פנים מצדו. נטען כי כבר בדיון ההקראה פנה בית המשפט אל המערער "בנימה אישית" ו"פרס את משנתו" על הבדלי ענישה בין נאשם שמנהל הליך הוכחות לנאשם שנמנע מכך, מבלי לברר עם באת-כוח המערער האם יש לכך מקום. עוד מלין המערער על כך שחרף בקשתו לזמן לעדות במועד ההוכחות שלושה שוטרים פרט למתלוננת, בית המשפט הורה על זימון המתלוננת בלבד ולגישתו יש לראות בכך "צעד נוסף בחסימת דלתות בית המשפט בפני טענת החפות של המערער". המערער מוסיף וטוען כי בדיון ההוכחות פנה בית המשפט אליו באופן אישי, אף שבאת-כוחו הבהירה כי היא מתנגדת לכל ניסיון גישור בין הצדדים, ואף שעמדת המערער הובהרה לבית המשפט. נטען כי בית המשפט אמר שהמתלוננת "היא עדה שקרנית" וכי בית המשפט "קובע כי הוא מבכר את יתר הראיות בתיק" על פני עדותה. עוד טוען המערער כי בית המשפט הפציר בו לחזור בו מכפירתו שכן הוא "מטיל חרפה על המתלוננת הנאלצת לשקר למענו". בנסיבות אלו, כך טוען המערער, קיים חשש ממשי למשוא פנים שכן בית המשפט קבע ממצאי מהימנות לגבי המתלוננת אף בטרם הושלמה עדותה. לטענת המערער, שעה שהתקיים דיון מקדמי והוא בחר לעמוד על חפותו, אין מקום שהמותב העיקרי יעסוק בגישור או "בשיקוף" המצב המשפטי.

5. המשיבה סומכת ידיה על החלטת בית המשפט קמא ומבקשת לדחות את הערעור. המשיבה מציינת כי בדיון ההקראה, כפי שפורט בהחלטה מאותו דיון, הביעה ההגנה נכונות להגיע להסדר - וכי בנסיבות אלה יש לתמוה על טענת המערער כי לא היה מקום להתייחסותו של בית המשפט לאפשרות של סיום התיק בהסדר. לעניין ההתרחשויות בדיון ההוכחות טוענת המשיבה כי דברי בית המשפט ושיקוף המצב למערער, אינם מקימים חשש למשוא פנים.

6. לאחר שעיינתי בערעור, בתגובת המשיבה ובהחלטת בית המשפט קמא, באתי לידי מסקנה כי דינו להידחות. כפי שנפסק לא אחת, רק במקרים נדירים שבהם התבטאויות בית המשפט הן בעלות אופי מובהק ונחרץ המלמד על "נעילת" דעתו, ייקבע כי קם חשש ממשי למשוא פנים המצדיק את פסילת המותב הדין בהליך (ע"פ 8544/17 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (7.11.2017)).

במקרה דנן לא עלה בידי המערער להצביע על קיומו של חשש ממשי למשוא פנים. בית המשפט תיאר בהחלטתו את הרקע להתבטאויותיו והסביר, בין היתר, כי דבריו בדיון ההקראה נאמרו באופן כללי בלבד ומתוך רצון לשקף למערער את המצב המשפטי. הסברים אלו מקובלים עליי, בפרט נוכח נכונותו של המערער להגיע להסדר טיעון עם המשיבה תוך שהצביע על קושי בהגעה לעונש מוסכם. אשר לדיון ההוכחות, כפי שעולה מפרוטוקול הדיון ומהחלטתו

של בית המשפט קמא, בית המשפט לא ניסה לגשר בין המערער ובין המשיבה אלא חיווה דעה לכאורית לאחר שנחשף, כלשונו, לכל הראיות המהותיות בתיק. אין פסול בשיקוף רשמיו הלכאוריים של המותב בפני בעלי הדין, בשלב זה של ההליך ובלבד שהדבר ייעשה במתינות ובזהירות המתבקשים, ובהליכים פלייליים מן הראוי כי בית המשפט ינקוט משנה זהירות. בענינו ואף שבית המשפט סייג את אמירותיו, ניתן בהחלט לחשוב על אמירה מתונה וזהירה יותר מזו שבה נקט. עם זאת, לא מצאתי כי יש בהתבטאויותיו של המותב כדי להצביע על כך שדעתו "ננעלה", וחזקה עליו כי יוסיף וישמע את הראיות ויכריע את הדין באופן מקצועי כנדרש.

7. טענותיו הנוספות של המערער בעניןזימון העדים לשיבת ההוכחות, נוגעות להחלטה דיונית שאינה מגבשת על פניה עילת פסלות.

אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, י' באדר התשפ"א (22.2.2021).

ה נ ש י א ה
